

KÚRIA

Bt.II.793/2015/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. szeptember hó 17. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A lopás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyész által a törvényesség érdekében benyújtott jogorvoslati indítványt elbírálva megállapítja, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.B.V.12.040/2013/19. számú ítéletének a terhelt többszörös visszaesői minőségét megállapító rendelkezése törvénytértő.

A szabadságvesztést mint különös visszaesővel szemben tekinti kiszabottnak.

A jogorvoslati eljárás során felmerült 5000.- (azaz ötezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2014. február 13. napján meghozott és kihirdetett 13.B.V.12.040/2013/19. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki

- 2 rendbeli lopás vétségében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban: korábbi Btk. - 316.§ (1) bek., (2) bek. II. ford. d) pont], és

- 1 rendbeli lopás vétségében [korábbi Btk. 316.§ (1) bek., (2) bek. II. ford. c) pont].

Ezért őt a bíróság halmazati büntetésül - mint többszörös visszaesőt - 2 év börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete perorvoslat hiányában 2014. február 13-án - kihirdetése napján - jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

A Budapesti V. és XIII. kerületi Ügyészség B.V.6447/2010. számú vádirata alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapított tényállásában a felülvizsgálattal érintett, a terhelt korábbi elítéléseivel kapcsolatban a következőket rögzítette:

A terheltet legutoljára a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2011. június 9. napján jogerős 25.B.33.457/2010/27. számú ítéletében lopás büntette miatt - mint visszaesőt - 2 év börtönbüntetésre ítélte.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítélete a történeti tényállás - melyben az elkövetési idő 2010. július 31., szeptember 18., november 18. napja - rögzítését követően, a Be. 259.§ (1) bekezdésében biztosított rövidített indokolás keretében a bíróság által alkalmazott egyéb jogszabályok között végrehajtási fokozatként a Btk. 43.§ b) pontja szerinti börtön fokozatot jelölte meg, míg a többszörös visszaeső hivatkozásaként jogszabályi felhívást nem tüntetett fel, azt azonban megállapította, hogy a terhelt a bűncselekményeket mint különös, többszörös visszaeső követte el.

A hivatkozott büntetőügyben a Legfőbb Ügyész BF.554/2015. szám alatt jelentett be jogorvoslati indítványt a terhelt többszörös visszaesői minőségének törvénysértő megállapítása miatt.

A jogorvoslati indítvány egyrészt meghatározta a korábbi Btk. 137.§ 14. pontjában meghatározott visszaeső, a 137.§ 15. pontjában meghatározott különös visszaeső, valamint a 137.§ 16. pontjában meghatározott többszörös visszaeső fogalmát.

Másrészt a bűnügyi nyilvántartás adatai alapján megállapította, hogy a terheltet a jelen elítéléssel érintett cselekmények elkövetését megelőzően kétszer ítélték el szabadságvesztés-büntetésre:

1. Első alkalommal a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2009. április 14. napján jogerős 6.Fk.25.934/2008/47. számú ítéletével csoportosan elkövetett rablás büntettének kísérlete miatt 1 év 6 hónap - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - fiataalkorúak fogházbüntetését szabta ki vele szemben.

E büntetés végrehajtását a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2012.

október 18. napján jogerőre emelkedett 6.Fk.27.509/2012/4. számú ítéletével rendelte el.

2. A Fővárosi Bíróság a 2011. január 3. napján meghozott és a 2011. március 11. napján jogerőre emelkedett 18.Bk.506/2010/6. számú végzésével a terhelttel szemben a Bécsi Büntetőügyi Tartományi Bíróság 2009. december 17. napján kelt és ugyanazon a napon jogerőre emelkedett 161.Hv.142/09. számú ítéletének érvényét elismerte. A külföldi bíróság ítéletében kiszabott büntetést társtettesként elkövetett 2 rendbeli, egy esetben kísérleti szakban rekedt lopás vétsége [korábbi Btk. 316.§-a (1) bek., (2) bek. I. ford.] miatt kiszabott 9 hónap fogházbüntetésben határozta meg. A külföldi cselekmény elkövetési ideje: 2009. november 10.

Ezekre az adatokra figyelemmel rögzítette a legfőbb ügyészi indítvány, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság mint fiataalkorúak bírósága által kiszabott - teljes egészében - felfüggesztett fiataalkorúak fogházbüntetése a terhelt visszaesői minőségének megállapítása szempontjából figyelmen kívül marad, ezért kizárólag a Fővárosi Bíróság által elismert érvényű külföldi bírósági ítélettel lopás vétsége miatt kiszabott végrehajtandó szabadságvesztés- büntetés tekintendő relevánsnak.

Miután a terheltet a bíróság ugyanolyan szándékos bűncselekmény miatt ítélte három éven belül ismételten végrehajtandó szabadságvesztésre, ezért az újabb bűncselekmény tekintetében különös visszaesőnek minősül.

A szándékos bűncselekmény elkövetését megelőzően azonban nem ítélték visszaesőként végrehajtandó, illetőleg végrehajtásában részben felfüggesztett szabadságvesztésre, ezért a terhelt többszörös visszaesői minőségének a megállapítására a korábbi Btk. 137.§-ának 16. pontjában foglaltak megsértésével került sor.

Ezért indítványozta, hogy a Kúria a Be. 436.§-a, valamint a 437.§-ának utolsó mondata alapján állapítsa meg: a jogerős határozatnak a terhelt többszörös visszaesői minőségét megállapító rendelkezése törvénysértő; a terhelt kizárólag különös visszaesőnek minősül.

A terhelt és a kirendelt védő a Legfőbb Ügyész által benyújtott indítványra írásban észrevételt nem tett.

A Kúria a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárásban a Be. 434.§ (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a Legfőbb Ügyész képviselője a törvényesség érdekében benyújtott felülvizsgálati indítványt változatlan tartalommal fenntartotta, és az abban foglaltakkal egyező indítványt tett.

A nyilvános ülésen jelen lévő védő felszólalásában csatlakozott a legfőbb ügyészi indítványhoz.

A terhelt érdemben nem nyilatkozott.

A Legfőbb Ügyész által bejelentett törvényességi jogorvoslat alapos.

A Kúria előljáróban megállapítja, hogy az úgynevezett törvényességi jogorvoslat a rendkívüli jogorvoslatnak egy olyan formája, amely olyan esetekben teszi lehetővé az alapügyekben elkövetett törvénysértések kiküszöbölését, amikor azok más rendkívüli jogorvoslati eljárásokkal nem hozhatók helyre. Így nincs helye törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatnak, ha a törvénysértés a különleges eljárások valamelyikével helyrehozható, nem alkalmazható, ha új bizonyíték vagy a XVII. fejezetben írt egyéb okok alapján a jogerős határozat ténykérdésben megtámadható perújítási indítvánnyal, valamint ha a 416.§-ában felsorolt felülvizsgálati okok valamelyike fennáll.

A jogorvoslat a törvényesség érdekében elnevezésű rendkívüli perorvoslat a perújításhoz, a felülvizsgálathoz és a jogegységi eljáráshoz képest is rendkívülinek tekinthető, minthogy csupán a legfőbb ügyész jogosult ennek érvényesítésére. A legfőbb ügyészhez azonban bárki fordulhat e jogorvoslat benyújtása érdekében.

A törvényességi jogorvoslat a konkrét ügyben elkövetett törvénysértés korrigálására hivatott jogintézmény, de lényeges funkciója a joggyakorlat egységesítése.

A Kúria megállapította, hogy a Be. XIX. Fejezetében szabályozott törvényességi jogorvoslat feltételei fennállnak, mert a legfőbb ügyész a jogorvoslatot előterjesztette, az állított törvénysértés pedig más rendkívüli jogorvoslattal, vagy különleges eljárással nem küszöbölhető ki.

A (többszörös, különös) visszaesői minőség jogerős határozattal történő törvénysértő megállapítása önmagában más jogorvoslattal nem támadható meg.

Ebben a kérdésében különleges eljárás nem folytatható, mert azok tételesen meghatározott körében nem szerepel (Be. XXIX. Fejezet II. Cím). A visszaesői minőség törvénysértő megállapítása felülvizsgálat tárgya sem lehet, mert nem része a bűncselekmény jogi minősítésének (BH 2009.317.), és törvénysértő büntetés kiszabásához sem vezetett.

Egyéb rendkívüli perorvoslat pedig nem is kerülhet számításba a törvénysértés kiküszöbölésére, ezért az adott törvénysértés korrigálásának egyetlen útja: a Be. XIX. Fejezetében szabályozott törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat (Kúria Bt.II.83/2015/6., Bfv.I.534/2014/5., Bt.I.370/2013/3., Bt.II.870/2012/4.).

A legfőbb ügyész által hivatkozott, az elítéléssel érintett

cselekmények elkövetésekor hatályban volt 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 137.§-ában foglaltak szerint:

- visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, vagy annak végrehajtását részben felfüggesztették és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el [14. pont];
- különös visszaeső az a visszaeső, aki mindkét alkalommal ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményt követ el [15. pont];
- többszörös visszaeső az, akit a szándékos bűncselekmény elkövetését megelőzően visszaesőként végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, vagy annak végrehajtását részben felfüggesztették, és az utolsó büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől a szabadságvesztéssel fenyegetett újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el [16. pont].

Helyesen mutatott rá a legfőbb ügyészi indítvány arra, hogy az alapítéletben megjelölt büntetett előélet kapcsán a visszaesés szempontjából az 1. pontbeli végrehajtásában felfüggesztve kiszabott szabadságvesztés-büntetés a végrehajtás utólagos elrendelése ellenére is közömbös, mert a korábbi Btk. 137.§-ának 14. pontja alapján a visszaesés feltételeinek egyike a végrehajtandó szabadságvesztésre ítélet. Ezért a visszaesés szempontjából kizárólag a 2. pontbeli elítéltetés jöhet csak szóba.

A külföldi bíróság jogerőre emelkedésének időpontjához, 2009. december 17. napjához képest ugyanis egy éven belül (2010. július 31., szeptember 18., november 18. napja) követte el a terhelt az alapügybeli, vagyis a Pesti Központi Kerületi Bíróság 13.B.V.12.040/2013/19. számú ítéletével elbírált ugyancsak szándékos és ugyanolyan bűncselekményeket (lopás).

A Nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény 47.§-ának (1) bekezdése szerint

"A külföldi bíróság jogerős ítélete a magyar bíróság ítéletével azonos érvényű, ha az elkövetővel szemben külföldön folyamatban volt eljárás, valamint a kiszabott büntetés, illetve alkalmazott intézkedés nem ellentétes a magyar jogrenddel."

A hivatkozott § (3) bekezdése értelmében "Ha a magyar bíróság a külföldi ítélet érvényét elismerte, úgy kell tekinteni, hogy a cselekményt a magyar bíróság jogerősen elbírálta."

A Nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény 48.§-ának (7) bekezdése kimondja azt is, hogy "A bíróság a külföldi ítélet érvényének elismeréséről értesíti a bűnügyi nyilvántartó szervet."

Ebből következően a visszaesésre, a különös és többszörös

visszaesésre vonatkozó büntető anyagi jogi rendelkezések a magyar bíróság ítéletével elismert érvényű külföldi bíróság ítélet esetében is alkalmazandók [BH1997.510.; valamint 2-H-BJ-2010-16. számú bírósági határozat].

A terhelt többszörös visszaesői minőségének megállapítása ezért kétségtelenül törvénysértő. A terhelt ténylegesen a korábbi Btk. 137.§-ának 15. pontja szerint különös visszaeső.

A kifejtettek alapján a Kúria a Be. 436. §-a 1. fordulatának megfelelően a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatát alaposnak találva megállapította, hogy a megtámadott határozatnak a terhelt többszörös visszaesői minőségét megállapító rendelkezése törvénysértő.

A Kúria törvénysértés megállapítása esetén a terheltet felmentheti, a kényszergyógykezelését mellőzheti, az eljárást megszüntetheti, enyhébb büntetést szabhat ki, vagy enyhébb intézkedést alkalmazhat, illetőleg ilyen határozat meghozatala érdekében a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezheti, és szükség esetén az eljárást bíróságot új eljárásra utasíthatja; egyéb esetekben a Kúria határozata csak a törvénysértést állapíthatja meg (Be. 437. §).

A Kúria döntési lehetőségeit tehát a Be. 437. §-a behatárolja. Mégis amellett döntött, hogy kimondja, miszerint az alapügybeli szabadságvesztést mint különös visszaesővel szemben tekinti kiszabottnak. Annak pusztá megállapításával, hogy a terhelt többszörös visszaesői minőségének a megállapítása törvénysértő, nyitott maradna az a kérdés, hogy a jogerős határozat szerint a terhelt egyáltalán visszaeső-e, vagy netán különös visszaeső-e, emellett ennek megállapítása és kimondása különleges eljárásban sem pótolható.

Amennyiben pedig a döntéssel érintett terhelt a későbbiekben újabb bűncselekményt követne el, az újabb ügyet elbíráló bíróság döntéséhez is elégtelen a törvénysértés pusztá megállapítása.

A bűnügyi költség viselése tárgyában hozott döntés a Be. 438.§-án alapul.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3.§-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416.§-ának (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2015. szeptember 17.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő

Bné